

**ПРОТОКОЛ
ПРО ЗАТВЕРДЖЕННЯ ІНСТРУКЦІЇ ПО ЗАПОБІГАННЮ ПОТРАВАМ
СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИХ КУЛЬТУР ДИКИМИ
КОПИТНИМИ ТВАРИНАМИ Й ОЦІНЦІ ШКОДИ, ЩО ЗАПОДІЮЄТЬСЯ
ЦИМ КУЛЬТУРАМ ЗАЗНАЧЕНИМИ ТВАРИНАМИ**

З метою зниження ризику виникнення потрав сільськогосподарських угідь дикими тваринами та врегулювання питання оцінки та компенсації шкоди, завданої дикими тваринами, до моменту врегулювання цього питання на законодавчому рівні в Україні, Зарічненська районна державна адміністрація, сільські голови та громади сіл Зарічненського району, Рівненське обласне управління лісового та мисливського господарства та користувачі мисливських угідь Зарічненського району (далі «Сторони») домовились про наступне:

1. Затвердити прикладену Інструкцію щодо запобігання потравам сільськогосподарських культур дикими копитними тваринами і оцінки шкоди, що заподіюється цим культурам зазначеними тваринами.
2. Ця інструкція набирає чинності з дня офіційного підписання сторонами та діє до прийняття відповідних законодавчих актів України, що врегулюють відносини між сторонами.

ПОГОДЖЕНО

« » 2014 р.
ПОГОДЖЕНО

« » 2014 р.
ПОГОДЖЕНО

« » 2014 р.
ПОГОДЖЕНО

« » 2014 р.
ПОГОДЖЕНО

« » 2014 р.
ПОГОДЖЕНО

« » 2014 р.

ПОГОДЖЕНО

« » 2014 р.
ПОГОДЖЕНО

« » 2014 р.
ПОГОДЖЕНО

« » 2014 р.
ПОГОДЖЕНО

« » 2014 р.
ПОГОДЖЕНО

« » 2014 р.
ПОГОДЖЕНО

« » 2014 р.

ІНСТРУКЦІЯ
щодо запобігання потравам сільськогосподарських культур
дикими копитними тваринами й оцінки шкоди, що заподіюється цим
культурам зазначеними тваринами

РОЗДІЛ 1
ЗАГАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ. ОСНОВНІ ПОНЯТТЯ І ВИЗНАЧЕННЯ

1. Інструкція по запобіганню потравам сільськогосподарських та лісових культур дикими копитними тваринами й оцінці шкоди, що заподіюється зазначеними тваринами (далі - Інструкція), розроблена у відповідності до Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», Земельного кодексу України, Закону України «Про мисливське господарство та полювання», Закону України «Про тваринний світ», Лісового кодексу України.

2. Інструкція визначає умови запобігання та оцінки шкоди, завданої дикими копитними тваринами сільськогосподарським культурам.

3. Інструкція розроблена для застосування всіма юридичними і фізичними особами, що ведуть, у відповідності до законодавства України, сільське і мисливське господарство, державними органами, що здійснюють державне управління і контроль у зазначених галузях народного господарства, а також проектно-вишукувальними організаціями.

4. У цій Інструкції застосовуються такі основні поняття та їх визначення:

землекористувачі – юридичні та фізичні особи, які є власниками або користувачами земель, на яких ведеться сільське господарство;

сільськогосподарські культури – посіви і насадження однорічних і багаторічних сільськогосподарських культур, трав в чистому вигляді і травосумішей, овочевих чи інших культур, що вирощуються на землях, які знаходяться в громадському або приватному користуванні у відповідності до законодавства України;

пошкодження культур – викопування і поїдання насіння сільськогосподарських культур, витоптування посівів, поїдання сільськогосподарських культур на початкових і кінцевих стадіях вегетації;

непошкоджені культури – посіви сільськогосподарських культур, не пошкоджені дикими копитними тваринами, а також слабо пошкоджені (зниження врожаю до 10 %), але не потребують реконструкції;

пошкоджені культури – посіви сільськогосподарських культур, пошкоджені дикими копитними тваринами до ступеня, що вимагає проведення реконструкції чи призводить до зниження врожаю більш ніж на 10 %;

реконструкція сільськогосподарських культур – повний або частковий пересів (пересаджування) сільськогосподарських культур;

5. Всі землекористувачі та користувачі мисливських угідь зобов'язані вживати заходів щодо запобігання шкоди від диких копитних тварин сільськогосподарським культурам згідно з цією Інструкцією.

6. Вжиті заходи не повинні призводити до загибелі, поранення або захворювання диких тварин.

7. Для оперативного вирішення питань, пов'язаних із визначенням збитків, нанесених сільськогосподарським культур дикими копитними тваринами, прийняття необхідних мір щодо їх запобігання на території сільських рад, створюється постійно діюча комісія по запобіганню знищенню або пошкодженню мисливськими тваринами сільськогосподарських

культур ,(надалі - комісія) з представників юридичних осіб, які ведуть лісове господарство, управління сільського господарства і продовольства райвиконкомів, територіальних органів , Держкоммайна, користувачів мисливських угідь та інших зацікавлених. **Персональний склад комісії, регламент її діяльності затверджуються місцевим виконавчим і розпорядчим органом.**

8. При наявності потрав землекористувачі звертаються до комісії для складання у встановленому порядку акта про пошкодження мисливськими тваринами сільськогосподарських культур за формою згідно з додатком.

РОЗДІЛ 2

КОМПЛЕКС ЗАХОДІВ ЩОДО ЗАПОБІГАННЯ ШКОДИ, ЩО ЗАВДАЄТЬСЯ ДИКИМИ КОПИТНИМИ ТВАРИНАМИ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИМ КУЛЬТУРАМ

9. Заходи, обов'язкові для землекористувачів, які ведуть сільське господарство:

- **раціональне, погоджене з комісією і користувачами мисливських угідь, розміщення сівозмін на ділянках, де є загроза потрав сільськогосподарських посівів дикими копитними тваринами.** Не рекомендується проводити посів пшениці, вівса, ячменю, кукурудзи, бобових, посадку картоплі на полях, що прилягають або розташовані серед лісових масивів з високою щільністю диких копитних тварин. Зокрема це відноситься до дрібноконтурних полів всередині лісу і полів з сильно порізаною лінією узлісся (ділянки, які вузькими смугами вклинюються в ліс);

- своєчасне проведення сільськогосподарських робіт і збирання культур у встановлені агротехнічні терміни;

- проведення науково обґрунтованих агротехнологічних заходів з використанням інсектицидів і акарицидів як засобів для боротьби з личинкою медведки, личинкою хруща, гризунами та іншими шкідниками кормових сільськогосподарських культур, що приваблюють дикого кабана і можуть бути фактором ризику виникнення потрави .

- застосування для охорони особливо цінних посівів (дослідні, елітні насінневі та інші) електропарканів;

- застосування в особливо небезпечні періоди (кукурудза і боби від посіву до сходів; зернові і зернобобові від молочно-воскової стиглості до прибирання; картопля від посадки до появи сходів і з середини серпня до збирання) на ділянках, перелічених в абзаці другому цього пункту, електропастухів і (або) різних пристроїв для відлякування. Пристрої для відлякування за дією можуть бути зоровими, звуковими, запаховими або комбінованими з періодичністю разового застосування в 1-2 тижні і подальшої їх заміною;

- створення на межі мисливських угідь з високою щільністю копитних буферних зон за рахунок культивування сільськогосподарських культур, які мало поїдаються дикими копитними тваринами;

виділення користувачам мисливських угідь безоплатно земельних ділянок для створення відволікаючих кормових полів і надання їм допомоги в цьому;

- створення на ділянках посівів, яким загрожують потрави, фактора неспокою, тобто регулярне відлякування тварин;

- обгородження і (або) охорона присадибних ділянок, паїв, садів, розсадників та інших цінних насаджень, дерев і обв'язка чагарників або нанесення на них хімічних репелентів. Обгородження від дикого кабана повинно перешкоджати проникненню кабана.

Даний захід поєднується з постійним спостереженням за виникненням потрав, а у відкриті для полювання строки та місцях - з полюванням.

11. Заходи, обов'язкові для користувачів мисливських угідь:

- регулювання чисельності диких копитних тварин з метою підтримання її на рівні, що не перевищує оптимальний, встановлений проектом побудови полювання. Максимально допустиме перевищення – в межах точності обліків (до 30 %);
- об'єктивне, науково обґрунтоване планування вилучення диких копитних тварин з урахуванням співвідношення оптимальної та фактичної чисельності, динаміки чисельності та господарського приросту; повне виконання планів вилучення диких копитних тварин;
- підтримання оптимальної статевовікової структури популяції диких копитних тварин;
- недопущення видобутку самок, які ведуть молодняк;
 - регулювання поширення диких копитних тварин біотехнічними методами з метою запобігання їх концентрації на окремих ділянках;
- створення відволікаючих кормових полів в глибині лісових масивів і кормових насаджень (на тимчасово безоплатно виділених ділянках); В разі примикання польових угідь одного користувача до лісових угідь іншого на територіях сільських рад ,користувачі спільно проводять біотехнічні заходи по попередженню потрав та відволікання диких копитних тварин від сільськогосподарських посівів і лісових культур шляхом проведення підживлення відволікаючої кабана в період посіву і дозрівання сільськогосподарських культур, відволікаючої підрубки осики в зимовий час, раціонального розташування солонців і штучних водопоїв з відповідним маркуванням полів (наприклад: кормове поле № 1 МГ);
- створення фактору неспокою на ділянках сільськогосподарських посівів і лісових культур у разі початку потрав або концентрації диких копитних тварин, в тому числі проведення полювань.

12. Контроль за виконанням комплексу заходів покладається на місцевий виконавчий і розпорядчий орган. У разі невиконання зазначеного комплексу заходів або їх відсутності винні посадові особи притягуються до дисциплінарної та іншої, відповідальності, а відшкодування шкоди, заподіяної потравами, покладається на місцевий виконавчий і розпорядчий орган, що не проконтролював виконання зазначених заходів. Землекористувачам та громадянам, які не забезпечили виконання покладених на них заходів щодо запобігання потрав, збиток, заподіяну дикими копитними тваринами, не відшкодовується.

РОЗДІЛ 3

ОЦІНКА ШКОДИ, ЩО ЗАВДАЄТЬСЯ ДИКИМИ КОПИТНИМИ ТВАРИНАМИ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКИМ КУЛЬТУРАМ

13. Обстеження ділянок, на яких виявлено факти знищення або пошкодження сільськогосподарських культур, проводиться комісією по запобігання знищенню або пошкодженню мисливськими тваринами сільськогосподарських культур спільно з власниками, яким заподіяно шкоду, та користувачами мисливських угідь. При цьому обстеження сільськогосподарських культур проводиться в залежності від стадії їх вегетації після появи сходів або перед збиранням врожаю.

14. У залежності від фази розвитку сільськогосподарських рослин розрізняють потрави сільськогосподарських культур на початковій і кінцевій стадіях вегетації.

15. По сільськогосподарським культурам, які перебувають у початковій стадії вегетації рослин, що вимагає повної або часткової реконструкції в результаті пошкодження їх дикими копитними тваринами, вартість збитків включає фактичні витрати на проведення реконструкції.

16. По пошкодженим потравою сільськогосподарським культурам, які перебувають у початковій стадії вегетації і не потребують реконструкції, а також культурам, які

перебувають у кінцевій стадії вегетації, збиток визначається з вартості загиблої частини розрахункового врожаю.

Шкода, заподіяна дикими копитними тваринами сільськогосподарським посівам, добровільно відшкодовується користувачем (користувачами) мисливських угідь на користь власника (власників) сільськогосподарських ділянок, за умови повного виконання останніми комплексу заходів, обов'язкових до виконання для землекористувачів, які ведуть сільське господарство згідно пункту 9 Інструкції. Розмір такого відшкодування не має перевищувати вартість посівного матеріалу і вартість агротехнологічних заходів при посіві, включаючи компенсацію плати за землю, рівну відсотку площі, пошкодженої потравою, відносно до загальної площі. Оформлення компенсації має бути здійснено шляхом підписання відповідних договорів між користувачем (користувачами) мисливських угідь з фізичними або юридичними особами, власниками земельних ділянок, що ведуть сільське господарство.

17. Визначення необхідності реконструкції культур та її обсягу, а також оцінка загиблої частини розрахункового врожаю визначається наступним чином: на ділянках закладаються облікові майданчики розміром 1 x 1 м по діагоналі через рівні відстані. Кількість майданчиків при 100 кв. м потрав - 3-4 шт., 100-200 кв. м - 5-6 шт., більш 200 кв. м - 7-10 шт.; на не пошкодженій потравою частині культур в безпосередній близькості від пошкодженої потравою ділянки закладаються контрольні майданчики в тій же кількості; на всіх майданчиках, закладених у початковій стадії вегетації, підраховується кількість сходів. Необхідність реконструкції і її обсяг визначаються за різницею кількості сходів на пошкоджених і непошкоджених потравою ділянках; на всіх майданчиках, закладених у кінцевій стадії вегетації, проводиться збір продукції та її зважування, на підставі чого визначається врожайність на пошкоджених і непошкоджених потравою ділянках. Загибла частина розрахункового урожаю визначається як різниця врожайності на пошкоджених і непошкоджених потравою ділянках, переведена на загальну площу потрав;

на всі пошкоджені потравою ділянки складаються акти з описом виконаних заходів з запобігання та оцінкою шкоди, завданої дикими копитними тваринами сільськогосподарським культурам, з додатком картосхеми в масштабі, підготовленої представником геодезичної (землевпорядної служби, з прив'язкою орієнтирів на місцевості та первинними матеріалами проведених розрахункових робіт.)

18. Потрави, що виникли в межах користувачів вдвох і більше мисливських угідь відшкодовуються в пропорціях і відсотках встановлених комісією ,враховуючи всі фактори,втч розміщення польових та лісових угідь в межах потрав .

19.Компенсації за потрави власники мисливських угідь відносять до витрат на утримання мисливського господарства та включають до звіту форми 2ТП (ведення мисливського господарства)

**Додаток
до Інструкції по запобіганню
потравам сільськогосподарських
культур дикими копитними
тваринами та оцінки шкоди,
завданої цим культурам
вказаними тваринами**

АКТ

про пошкодження мисливськими тваринами сільськогосподарських культур

«__» _____ 20__ р.

Область _____

Район _____

Користувач земельної ділянки _____

Адреса розміщення (проживання) користувача земельної ділянки, телефон

Комісія по попередженню знищенню або пошкодженню мисливськими
тваринами сільськогосподарських культур _____

_____ району у складі

у присутності представника користувача земельної ділянки

представника користувача мисливських угідь, на території яких
знаходиться земельна ділянка _____

за заявою _____

провела огляд

(вказати дату отримання повідомлення заявника)

земельної ділянки і виявила:

найменування урочища, лісництва (квартали) поля, системи

(координати) _____

вирощувана культура _____

(вказати назву культури)

на площі _____ га;

збиток (потрави) нанесені _____

(вказати вид тварини)

площа знищених або пошкоджених сільськогосподарських і (або) культур

_____ га;

відсоток пошкодження _____ %;

відстань від краю лісу _____ метрів;

відстань від населеного пункту _____ км;

користувач мисливських угідь _____

має договір № _____ на ведення мисливського

господарства _____

Комісією заплановані наступні заходи з охорони

(запобігання) від потрав сільськогосподарських культур:

1. _____

2. _____

... _____

Землекористувачем виконано (не виконано) такі

заходи з охорони (запобігання) від потрав

сільськогосподарських культур:

1. _____

2. _____

... _____

Користувачем мисливських угідь виконано (не виконано)

наступні заходи по запобіганню від потрав

сільськогосподарських і (або) лісових культур:

1. _____

2. _____

... _____

Члени комісії: _____

(підпис) (ініціали, прізвище)

Землекористувач _____

(підпис) (ініціали, прізвище)

Користувач мисливських угідь _____

(підпис) (ініціали, прізвище)